

Prof. Mgr. et Mgr. Andrej Démuth, PhD.
Univerzita Komenského v Bratislave
Centrum kognitívnych štúdií
Katedra teórie a filozofie práva
Právnická fakulta
Šafárikovo námestie 6, P.O.BOX 313, 810 00 Bratislava 1
+421 2 9012 2032 | andrej.demuth@uniba.sk
[web](#) · [fb](#) · [ig](#) · [li](#) · [yt](#) · [tw](#)

Stanovisko k vymenovaciemu konaniu Doc. PhDr. Miroslava Karabu, PhD. v odbore Systematická filozofia

Vážený predseda vedeckej rady TF TU so sídlom v Bratislave, ctená VR, je mi ct'ou môcť predniesť stanovisko k inauguračnému konaniu doc. PhDr. Miroslava Karabu PhD. vo vednom odbore Systematická filozofia.

Miroslava Karabu poznám takmer od svojich študijných čias a z času na čas sme mali príležitosť stretnúť sa na filozofických vedeckých konferenciách, komisiách či podujatiach organizovaných univerzitou, ale napríklad aj počas nášho spoločného pôsobenia v AS TU v Trnave. I vďaka tomu som sa oboznamoval s jeho publikačnou, činnosťou, schopnosťou pútavo a odborne prednášať, ale aj s jeho organizačnou či inou činnosťou v službách fakulty či akademickej samosprávy celej univerzity.

Jeho publikačná činnosť predstavuje relatívne rozsiahly súbor monografií, vysokoškolských učebníc, skript, štúdií v domácich aj zahraničných časopisoch – karentovaných aj nekarentovaných, konferenčných aj mimo konferencií, ale aj odbornej publikačnej činnosti na viacero odborných ale aj spoločenských tém. Kľúčovou oblasťou, na ktorú inaugurant dlhodobo zameriava svoju pozornosť, je vzťah filozofie, vedy a náboženstva. V prácach: *Revolutionary theories of scientific progress*. Warszawa: Rhetos, 2017, *Incorporation and descriptive theories of scientific progress*. Warszawa: Rhetos, 2018; *Filozofické implikácie kvantovej teórie vo filozofii prírody*. Trnava: Dobrá kniha, 2009; *Božie pôsobenie vo svete: reflexia koncepcii J. Polkinghorna, A. Peacocka a I. Barboura*. In: *Veda, spoločnosť a náboženstvo v dialógu* / Editor: Lukáš Jeník. Bratislava: Teologická fakulta Trnavskej univerzity, 2021; *Problematika prirodzenosti človeka z pohľadu evolučnej biológie, genetiky a neurovedy*. In: *Človek medzi prírodou, kultúrou a technikou : vybrané reflexie problému ľudskej prirodzenosti* / Miroslav Karaba, Rastislav Nemeč. Trnava: Dobrá kniha, 2018; *Otázka slobody vo svetle Popperovho riešenia problému „determinizmus verzus indeterminizmus“*. In: *Variácie na tému sloboda: filozofické reflexie* / Oľga Gavendová a kolektív. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2012 a najmä *Laudanov retikulárny model vedeckého pokroku*. In: *Filozofický časopis*. 60(4), (2012), s. 519-535 a *Aplikácia vybraných vedeckých metodológií na otázky náboženského poznania*. *Filozofia*, 2017, roč. 72, č. 3, s. 192-203 venuje svoju pozornosť na analýzu a porovnávanie vedeckého poznania a náboženských presvedčení, pričom, ako sa nazdávam, jeho postoj v danej otázke reprezentuje najmä názor, že “že vedecké modely sú produktmi kreatívnej analogickej predstavivosti, dáta sú zaťažené teóriou, teórie ako celok sú odolné proti falzifikácii a iba ťažko (ak vôbec) možno nájsť spoľahlivé kritériá výberu paradigmy. Možno povedať, že všetky tieto „subjektívne“ črty sú evidentnejšie v prípade náboženských programov” (Karaba 2017, 192) Podľa Karabovho dlhodobo zastávaného názoru je teda rozdiel medzi vedou a náboženstvom len v stupni zdôvodnenia presvedčení, nie v ich úplnej epistemickej odlišnosti. Tento názor nie je síce celkom originálny, no stojí proti pozitivisticky často prevládajúcej predstave vedy, ktorá vníma vedecké poznanie ako zásadne odlišné, než filozofické presvedčenia či náboženskú vieru. Miroslav Karaba sa navyše, v duchu jezuitskej intelektuálnej tradície, vieš intenzívny dialóg medzi vedou a náboženstvom a vieru konfrontovať s vedeckým pohľadom na svet, vesmír ale aj človeka práve vedeckými prostriedkami - analýzou vedy a otvorenou argumentáciou, nie z pozícií náboženskej uzatvorenosti. To je napokon tradičná pozícia, ktorá sa udomácnila na (aj na historickej) Trnavskej univerzite už v dobách jej vzniku, nielen v jej novodobej existencii.

Druhou dôležitou časťou inaugurantovho vedeckého úsilia je jeho venovanie sa dejinám filozofie. Tu možno nájsť viacero textov, skript či učebníc (napr. Úvod do dejín novovekej filozofie, Trnava : Dobrá kniha, 2015), mapujúcich najmä dejiny novovekej filozofie, dejiny vedy (napr. Newtonovej) či novovekom sformulovaný problém slobody a determinizmu. Docent Karaba tým potvrdzuje, že jeho záujem o skúmanie povahy vedeckého a náboženského poznania je založený na dobrej oboznámenosti sa s obdobím, kedy pod vplyvom novovekej metodologickej a vedeckej iniciatívy dochádza k odlúčeniu oboch foriem poznania, avšak tak, akoby povedal Francis Bacon – iniciátor tohto procesu – či Isaac Newton – jeho možno hlavný predstaviteľ – ide o odlúčenie, ktoré pri dostatočnom preniknutí do hĺbín jedného či druhého, na istej úrovni predpokladá ich možné znovuspojenie.

Tretou oblasťou inaugurantovej vedeckej spisby sú jeho reflexie vybraných aktuálnych spoločenských problémov. (napr. Filozofické východisko profamily stratégie / Lukáš Jeník, Miroslav Karaba, Rastislav Nemeč Trnava : Dobrá kniha, 2014.) I tu možno sledovať jeho zakorenenosť vo filozofickom spracovaní náboženských postojov k danej téme.

Pedagogické pôsobenie docenta Karabu predstavuje druhú dôležitú oblasť posudzovanú pri jeho žiadosti o inauguračné konanie. Jej úplné zhodnotenie je z pozícií autora tohto posudku komplikovanejšie, nakoľko som ho nemal možnosť zažiť ani ako študent, ani ako kolega na katedre či hovoriť s jeho študentami. Opieram sa preto o moju osobnú skúsenosť s jeho prednášaním na konferenciách, kde dokazoval nielen svoju erudíciu, ale najmä schopnosť jasného a auditóriu prístupného a pritom zaujímavého výkladu. Niet sa preto asi čo diviť, že jeho pedagogické schopnosti boli v roku 2020 ocenené rektorom TU Cenou Martina Palkoviča za vynikajúce výsledky v pedagogickej činnosti. Docent Karaba pravidelne prednáša(l) Dejiny filozofie (3-5), Dejiny vedy, Epistemológiu a iné predmety, tvoriace jadro filozofického kurikula, a to na všetkých troch stupňoch vš vzdelávania. Bol školiteľom dizertačnej práce z katolíckej teológie "Špecifikácia hriechu v rodine v kontexte magistéria Jána Pavla II" u PaedDr. Mgr. Tibora Šubu a v súčasnosti vedie prácu Mgr. Viktora Bindera: "Problém vzájomného vzťahu teórie a empirie v reflexii modernej filozofie vedy" (po dizertačnej skúške) v študijnom odbore Systematická filozofia. Popri tom pravidelne vedie a oponuje bakalárske, diplomové i dizertačné práce.

Tretou obvyklou oblasťou posudkov pri tomto druhu konania je organizačná a riadiaca činnosť inauguranta. Docent Karaba je riešiteľom viacerých vedeckých grantov, ako ako doma (napr., APVV – Vybrané faktory pro-rodinnej stratégie a podpora stabilnej rodiny v multikulturálnom prostredí), tak aj v zahraničných projektoch (Templenton, Metanexus Institute on Religion and Science, Philadelphia USA, Science and Religion, Nemecká provincia SJ). O jeho organizačných schopnostiach svedčí nielen súčasné zastávanie funkcie prodekana pre sociálnu starostlivosť o študentov a vzdelávanie na TF TU či jeho dávnejšie mnohoročné zastávanie funkcie predsedu Akademického senátu TF TU či člena vedenia AS TU či opakované členstvo v tejto najvyššej organizácii akademickkej samosprávy, ale aj viacero ocenení spojených s práve s jeho činnosťou. Za rok 2004 mu bola Slovenskou komorou mladých udelená cena Študentskej osobnosti Slovenska čo spolu už so spomínanou cenou Martina Palkoviča dokumentuje výnimočnosť osobnostných i vedecko-pedagogických kvalít Doc. PhDr. Miroslava Karabu, PhD a to od jeho študentských čias až doteraz. Docent Karaba pôsobí na TF TU od roku 1996 (ako študent), od 2005 ako zamestnanec (od roku 2012 na funkčnom mieste docenta a kogaranta programu Kresťanská filozofia) a za týchto viac ako 25 rokov sa z neho stala vyzretá a v oblasti systematickej filozofie pre TU kľúčová osobnosť, ktorá je akceptovaná doma i v zahraničí (pozri napr. prednáškový pobyt na UKSW vo Varšave, ZČU Plzeň, Univerzita Malta, Univerzita v Splitě...)

Je mi preto potešením odporučiť VR TU v Trnave, so sídlom v Bratislave udeliť inaugurantovi Doc. PhDr. Miroslavovi Karabovi, PhD vedecko-pedagogický titul profesor vo vednom odbore Systematická filozofia.

V Pustých Úľanoch 22.02.2022

Andrej Démuth